

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
9 december 2025

Agendapunt
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne

Nummer
25int04884

Onderwerp
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd om het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne vast te stellen.

1 Inleiding

Gemeente Borne heeft samen met de schoolbesturen en in afstemming met kinderopvangorganisaties in de gemeente een gedragen, beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan ontwikkeld voor de huisvesting van het primair onderwijs en voortgezet onderwijs in de gemeente. Het '*Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne*' vormt een planningsinstrument voor het plannen en beheren van de onderwijshuisvesting in de gemeente (25bij11345). Dit Integraal Huisvestingsplan (verder: IHP) heeft als doel om meerjarige afspraken te maken over de onderwijshuisvesting. Het IHP is een dynamisch document dat elke vier jaar wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Het college van B en W en de betrokken schoolbesturen hebben ingestemd met voorliggende IHP.

Vanuit inhoudelijke visies en ambities op diverse thema's is gekeken naar de vraagstukken rondom onderwijshuisvesting. Het inhoudelijk kader is uitgewerkt in vier thema's: doorgaande leer- en ontwikkelingslijn, inclusiever onderwijs, kindcentrum als werk- en ontmoetingsplek, spreiding van het onderwijs en duurzaamheid. Vanuit het inhoudelijk kader zijn gezamenlijk denkrichtingen bepaald voor plannen met betrekking tot onderwijshuisvesting in de gemeente.

De vraagstukken en denkrichtingen zijn vertaald naar een meerjarenuitvoeringsplan, opgedeeld in vier tijdvakken van ieder vier jaar. Voordat de projecten tot uitvoering gebracht kunnen worden, wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd om tot het best passende scenario te komen. Gemeente en schoolbesturen stellen een IHP op voor een periode van zestien jaar, waarbij de investeringen voor de eerste vier jaar opgenomen moeten worden in het meerjareninvesteringsplan van de gemeente.

2 Beoogd resultaat

Het realiseren van duurzame en kwalitatieve onderwijshuisvesting, die een goede leeromgeving bieden voor de leerlingen in gemeente Borne.

3 Argumenten

1.1 Het IHP is een beleidsrijk document dat gezamenlijk met de schoolbesturen in gemeente Borne is opgesteld en waar ook de kinderopvangorganisaties in gemeente Borne in hebben meegedacht. Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties beschouwen gebouwen als middel (en geen doel) om bredere onderwijskundige en pedagogische ambities te faciliteren en stimuleren. Gezamenlijk zijn deze bredere ambities geformuleerd en is nagedacht over wat wij graag willen bereiken met het basisonderwijs, voortgezet onderwijs (onderbouw tot 15 jaar) en de kinderopvang in de komende jaren. Vanuit deze ambities is de vertaalslag gemaakt naar onderwijshuisvesting. De kinderopvangorganisaties zijn betrokken geweest vanaf de start van het proces tot en met het opstellen van het inhoudelijk kader. Kinderopvangorganisaties zijn geen wettelijke partners in onderwijshuisvesting, maar vormen wel een kernpartner in het ontwikkelen van een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn.

1.2 Met het vaststellen van het IHP sorteren we voor op de wettelijke verplichting om een IHP op te stellen, dat is opgenomen in het voorstel van de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting.

Het wetsvoorstel heeft als doel de samenwerking tussen gemeenten en schoolbesturen te verbeteren door een planmatige en doelmatige aanpak van bouw en onderhoud van schoolgebouwen. Belangrijke punten van het wetsvoorstel zijn de wettelijke verankering van het IHP voor gemeenten, de verplichting voor schoolbesturen om een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) vast te stellen, en het toevoegen van renovatie als een verantwoordelijkheid van de gemeente. Ook komt het investeringsverbod in het primair onderwijs te vervallen, waardoor schoolbesturen investeringen uit exploitatieoverschotten kunnen doen, vergelijkbaar met het voortgezet onderwijs.

1.3 Er zijn objectieve gebouwenschouwen uitgevoerd op basis van de NEN2767 en NEN8026.

Hiermee is de kwaliteit en functionaliteit van de schoolgebouwen in kaart gebracht in de gebouwenkaarten (25bij11346). De bruikbaarheid en functionaliteit van een gebouw is daarin ook onderzocht in relatie tot de visie en ambitie van het gebouw. De uitkomsten van de gebouwenschouwen zijn meegenomen in de totstandkoming van het meerjarenuitvoeringsplan.

1.4 Voor het uitvoeren van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting ontvangt de gemeente middelen in het gemeentefonds.

Deze middelen zijn niet geoormerkt. Het schoolbestuur ontvangt een lumpsum-bekostiging van het Rijk voor het uitvoeren van haar taken. In de onderwijswetgeving is er sprake van een gesplitste verantwoordelijkheid: de gemeente is verantwoordelijk voor de investering en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie van schoolgebouwen.

1.5 Het IHP sluit aan bij de ambities uit de Nota Vastgoedbeleid 2025.

In de Nota Vastgoedbeleid zijn ambities gesteld op het gebied van kwaliteit, flexibiliteit en duurzaamheid. We sluiten aan bij de mondiale en Nederlandse doelstellingen om in 2030 50% minder CO² uitstoot te hebben en 95% in 2050. De gemeente zet in op gebouwen die voldoen aan de Omgevingswet. Om zo goed mogelijk onderwijs te kunnen geven, heeft het onderwijs baat bij goede gebouwen met een goed binnenklimaat. De investeringsbedragen zijn gebaseerd op de benodigde financiering voor het bouwen tot BENG met Frisse scholen klasse B. Voor de bekostiging van overige bovenwettelijke verduurzamingsmaatregelen bij renovatie en nieuwbouw, proberen gemeente en schoolbesturen door bundeling van middelen deze ambitie te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het financieren van de stap van BENG naar ENG zijn of het optimaliseren van de GPR-score en/of Frisse Scholen klasse A op luchtbehandeling en thermisch comfort. De gemeente en schoolbesturen brengen per project, via een

gezamenlijke businesscase, de financiële bijdrage van de schoolbesturen voor verduurzaming in beeld. Deze businesscase wordt in de definitiefase van het project opgesteld.

Voor de eerste school die op de planning staat in het meerjarenuitvoeringsplan, De Flora, is een DUMAVA subsidie toegekend die hiervoor uitkomst biedt. Voor de St. Aegidiusschool en De Optimist is ook een DUMAVA subsidie toegekend, echter is het niet haalbaar om deze voor de gestelde einddatum (2027) in te zetten. Voor deze scholen wordt er (opnieuw) gekeken naar subsidiemogelijkheden in de voorbereidingsfase.

2.1 Verwerken financiële effecten (horend bij beslispunt 2 t/m 5)

Door het IHP vast te stellen dienen de financiële effecten welke betrekking hebben de begrotingsperiode 2026-2029 te worden verwerkt. Op deze manier kan er uitvoering gegeven worden aan de plannen in de komende begrotingsperiode.

4 Kanttekeningen

1.1 Een aandachtspunt voor De Optimist zijn de hoge energie- en onderhoudskosten ten opzichte van de andere scholen in de gemeente.

De Optimist staat gepland in tijdvak 3. Omdat de opgave waar de gemeente voor staat dermate groot is, is het vanwege de middelen en capaciteit voor de gemeente niet haalbaar om met vier schoolgebouwen in het eerste tijdvak te starten met de haalbaarheidsfase gevolgd door de projectfase. Daarom wordt geadviseerd de investeringen over tien jaar te spreiden. Schoolbestuur St. Brigantijn had deze prioritering graag anders gezien met alle vier de scholen in het eerste tijdvak. Enerzijds vanwege hun hoge beheer- en onderhoudskosten en anderzijds omdat dan de DUMAVA subsidie voor St. Aegidius en De Optimist voor 2027 besteed moet zijn. Met het schoolbestuur St. Brigantijn zijn de consequenties van de planning voor De Optimist in beeld gebracht en besproken. De overwegingen die ten grondslag liggen aan deze planning zijn opgenomen in de bijlage (25int05811). Als lokalen van De Optimist worden ingezet voor tijdelijke huisvesting voor de St. Aegidius, kan de gemeente bijvoorbeeld de verbruikskosten en de overige toerekenbare lasten van deze lokalen voor haar rekening nemen. Normaal gesproken zorgt de gemeente voor een noodgebouw en vallen de exploitatiekosten voor dat gebouw voor rekening van de school. In dit geval levert de school zelf de ruimte en zou om die reden het toerekenbare deel van de exploitatiekosten verrekend kunnen worden.

1.2 In het IHP is rekening gehouden met een groei op basis van de leerling prognose, echter is de ambitie voor de groei tot 30.000 inwoners niet meegenomen in het IHP. Het IHP wordt elke vier jaar herzien. In deze periodieke herziening moet de groei tot 30.000 inwoners worden opgenomen. Er is nu nog te weinig inzicht in woningtypologieën en de gevolgen hiervan voor de bevolkingsopbouw/samenstelling, en daarmee ook op de verwachte impact op het leerlingaantal.

1.3 St. Aegidius heeft een laag leerlingaantal: 67 leerlingen (peildatum 2024) terwijl de vastgestelde instandhoudingsnorm voor basisscholen in Borne 135 leerlingen is (2023).

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties ambiëren een goede spreiding van het onderwijs en de kinderopvang over de gemeente Borne. Hierbij wordt gestreefd naar een gezonde balans van vraag en aanbod in elke wijk en elke kern en voldoende nabijheid van onderwijs voor elk kind. Gemeente en schoolbesturen hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om het bestaansrecht van de zeven instroompunten te behouden. Huisvesting wordt als middel ingezet om tot een goede spreiding van het onderwijsaanbod te komen. We gaan uit van groei van de kernen om de voorzieningen zoals het onderwijs in stand te houden, conform de Omgevingsvisie. Deze groei is daarmee noodzakelijk.

1.4 Zowel de gemeente als de schoolbesturen ontvangen geen aanvullende middelen voor het realiseren van de ambitie voor inclusief onderwijs.

We streven naar inclusiever onderwijs en een inclusieve omgeving waarin elk kind zich kansrijk kan ontwikkelen. Inclusiever onderwijs vraagt om flexibele gebouwen waarin op eenvoudige wijze aanpassingen doorgevoerd kunnen worden. Hiervoor zijn extra vierkante meters en/of middelen nodig. Zowel gemeente als schoolbesturen ontvangen hiervoor geen aanvullende middelen, aanvullende voorzieningen en de financiering ervan is daarom maatwerk per situatie. Dit vraagt per situatie een apart besluit van de gemeenteraad.

1.5 Eventuele voorfinanciering vanuit de gemeente voor kinderopvangruimten of andere (kind)voorzieningen zijn niet meegenomen in de investeringsbedragen. De gemeente en de onderwijs- en kinderopvangpartners in de gemeente Borne hechten waarde aan een goede samenwerking. Onderwijs- en kinderopvangpartners in Borne werken toe naar kindcentra waarin kinderopvang en onderwijs wordt aangeboden aan kinderen van 0 tot 13 jaar. Per situatie wordt bekeken in hoeverre gezamenlijke huisvesting wenselijk en haalbaar is. Er wordt per situatie onderzocht of voorfinanciering van kinderopvangruimten door de gemeente haalbaar en wenselijk, of dat kinderopvangorganisatie indien mogelijk zelf vastgoed/grond kan verwerven.

2.1 Er is nog geen rekening gehouden met de financiële vertaling van het IHP in de periode na 2029.

De scope van de begroting is de periode 2026-2029. Het IHP loopt tot 2041. Hierdoor kan er in de begroting nog geen rekening worden gehouden met de financiële effecten van alle investeringen en wijzingen in de exploitatie na 2029. Zodra de planning voor (ver)nieuwbouw of renovatie van een pand in de scope van de meerjarenbegroting komt te liggen wordt voorgesteld dit mee te nemen in de integrale afweging bij de betreffende kadernota. Het kan hierdoor zijn dat er in de toekomst afwijkende keuzes worden gemaakt bij de betreffende kadernota's ten opzichte van het IHP.

2.2 Niet alle financiële gevolgen zijn momenteel te overzien

Onder het hoofdstuk 5 Kosten, baten en dekking zijn onder punt 5.1 punt 6 een aantal zaken opgenomen waar nu geen rekening mee is gehouden, omdat het te vroeg is. Het is nog niet bekend of en welke financiële gevolgen er gaan zijn voor deze punten. Het is mogelijk dat, zodra er over deze punten in de komende jaren meer duidelijkheid ontstaat, er aanvullende middelen worden gevraagd.

5 Kosten, baten en dekking

De totale investeringen zijn, op basis van de uitgangspunten onder 5.1, in beeld gebracht. De totale investering binnen het IHP bedraagt € 27.643.000 in de periode van 2026-2041. In dit voorstel gaan we financieel in op de scholen waarvan de planning is dat de verbouwing, nieuwbouw of renovatie gereed is in de huidige begrotingsperiode (2026 t/m 2029). Het gaat hierbij concreet om de Flora. Voorgesteld wordt om de overige scholen mee te nemen in de integrale afweging in de kadernota's vanaf 2027 wanneer de (ver)nieuwbouw of renovatie van de betreffende scholen gaat spelen.

5.1 Financiële uitgangspunten

1. In het IHP zijn aan de hand van het meerjarenuitvoeringsplan, de investeringsbedragen inzichtelijk gemaakt in het meerjareninvesteringsplan. Het basisbedrag voor vervangende nieuwbouw is berekend op basis van de normbedragen zoals de VNG die adviseert in de model Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, prijspeil 2025. Voor een reëel investeringsbedrag op basis van BENG (Bouwbesluit) en Frisse scholen klasse B is gerekend met een opslag van € 153,00 per m² op basis van het Bouwkostenkompas. Het totale investeringsbedrag per m², inclusief BENG en Frisse scholen klasse B bedraagt € 3.031,00.

2. Wij gaan uit van een afschrijvingstermijn van 40 jaar en een rentepercentage van 3% conform de financiële verordening en programmabegroting 2026-2029. Voor onderwijsgebouwen maken we geen onderscheid in afschrijvingstermijnen als het gaat om installaties, omdat wij als gemeenten verantwoordelijk zijn voor de stichting of renovatie van een schoolgebouw. Het vervangen van installaties valt hier niet onder.
3. In het IHP zijn naast de investeringsbedragen ook de bijkomende kosten in beeld gebracht met behulp van 'Bouwkostenkompas' (BKK)¹.
 - 3.1. De vergoeding voor een voorbereidingskrediet wordt vastgesteld op 10% van het geraamde investeringsbedrag (conform Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 van de gemeente Borne).
 - 3.2. Bijkomende kosten en directiekosten worden berekend over de kosten voor het bouw- en woonrijp maken (10%) en over de bouwkosten (20%).
 - 3.3. Daarnaast is het investeringsbedrag exclusief kosten onvoorzien. Kosten onvoorzien worden berekend over het totaal van de kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de bouwkosten (5%).
4. Voor de volgende zaken is geen kengetal opgegeven in het IHP, maar is in dit voorstel wel rekening mee gehouden:
 - 4.1. Eventuele grond- dan wel sloopkosten.
 - 4.2. Aanvullende middelen voor de inrichting van een standaard schoolplein
 - 4.3. Indexering conform de Nota Vastgoedbeleid
5. Voor de volgende zaken is geen kengetal opgegeven in het IHP, en is ook geen rekening mee gehouden in dit voorstel:
 - 5.1. Kosten voor tijdelijke huisvesting, dit is namelijk afhankelijk van de locatie en situatie.
 - 5.2. Middelen voor natuurlijk spelen of een groenblauw schoolplein, omdat we hier per locatie een afweging maken of we dit wel/niet willen opnemen in het project.
 - 5.3. Eventueel benodigde middelen voor inclusief onderwijs.
 - 5.4. Middelen voor eventuele voorfinanciering kinderopvangruimten en overige (kind)voorzieningen.

5.2 Periode 2026-2029: De Flora

Voor De Flora, die als eerste op de planning staat voor (ver)nieuwbouw of renovatie, is een deel van het totaal benodigde krediet dat op dat moment bekend was (het investeringskrediet: € 4.000.000) beschikbaar gesteld in 2026 bij de kadernota 2026-2029. Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt het bedrag € 6.700.000. Dit leidt tot een aanvullende kapitaallast van € 149.00 na het gereedkomen van de school in 2029.

In de programmabegroting 2026-2029 wordt rekening gehouden met een afschrijving van het oorspronkelijke krediet van € 4.000.000 vanaf 2028. Dit verschuift naar 2029. Nu er duidelijkheid is over de planning is het ook duidelijk dat de bestaande boekwaardes van de oude Flora versneld moeten worden afgeschreven, zodat deze boekwaarde per 1 januari 2029 € 0 is. Dit leidt tot een uitzetting van € 38.000

¹ 'Bouwkostenkompas' (BKK) is een tool die gebruikt kan worden bij het ramen van bouwkosten. BKK gebruikt actuele kengetallen en houdt rekening met indexeringen op basis van marktontwikkelingen. Voor specifieke opslagen zoals Frisse Scholen, circulair bouwen, flexibel bouwen en (bijna) energieneutraal bouwen, worden door BKK toeslagen per m2 toegevoegd. BKK houdt rekening met project specifieke kenmerken zoals type gebouw, omvang en locatie (provincie en gemeente).

aan kapitaallast over de periode 2026 t/m 2028. In de jaren na oplevering van het pand (en na 2029) wordt duidelijk wat de OZB en eigenaarslasten (water, verzekering, etc.) wordt. Op dit moment wordt rekening gehouden met de bestaande lasten van het huidige pand. Dit leidt tot de volgende wijziging:

Tabel 1: de Flora	2026	2027	2028	2029
Was				
Huidige pand	19.500	19.500	19.500	18.000
Investering 4.000.000			180.000	180.000
Aanvullende investering				
Exploitatielasten huidig pand				
Begroting was	19.500	19.500	199.500	198.000
Wordt				
Huidige pand versneld afschrijven	57.500	57.500	57.500	
Investering 4.000.000 jaar doorschuiven				180.000
Aanvullende investering				149.000
Exploitatielasten nieuw pand				
Begroting wordt	57.500	57.500	57.500	329.000
Begrotingswijziging	-38.000	-38.000	142.000	-131.000

Voorgesteld wordt om conform bestendige lijn het saldo voor 2026 te onttrekken aan de reserve beleidsontwikkeling en voor de jaren 2027 en 2028 de effecten te verrekenen met het begrotingssaldo. Daarnaast wordt voorgesteld de structurele aanvullend benodigde last van per saldo € 131.000 te dekken uit de stelpost structurele beleidsontwikkeling. In deze stelpost zit momenteel vanaf 2029 € 232.500. Hierdoor heeft deze wijziging geen effect op het begrotingssaldo.

Het begrotingssaldo meerjarig ziet er hiermee als volgt uit:

Effect op begrotingssaldo (* € 1.000)	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Begrotingssaldo	1.000 V	195 V	944 V
Saldo begrotingswijzigingen De Flora	38 N	142 V	
Totaal begrotingssaldo na wijzigingen	962 V	337 V	944 V

In de reserve beleidsontwikkeling zit na onttrekking van € 38.000 het volgende:

Reserve beleidsontwikkeling (* € 1.000)	Begroting 2026
Was	4.946
Mutatie	-38
Reserve beleidsontwikkeling wordt	4.908

6 Vervolg na besluitvorming

Als de gemeenteraad het IHP heeft vastgesteld zal deze gepubliceerd worden in het digitale gemeentebblad op overheid.nl.

Voorstel

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne vast te stellen.
2. Een aanvullend krediet van € 2,7 miljoen beschikbaar te stellen in 2026 voor de (ver)nieuwbouw of renovatie van De Flora en dit samen te voegen met het reeds beschikbaar gestelde krediet van € 4 miljoen.
3. Het financieel effect in 2026 van € 38.000 nadelig te onttrekken aan de reserve beleidsontwikkeling.
4. Het financieel effect in 2027 van € 38.000 nadelig en in 2028 van € 142.000 voordelig te verrekenen met het meerjarige begrotingssaldo.
5. De structureel benodigde last vanaf 2029 van € 131.000 te dekken uit de stelpost structurele beleidsontwikkeling.

Bijlage(n)

25int05115	Raadsbesluit
25bij11345	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne
25bij11346	Bijlage - Gebouwenkaart en schouwrapport scholen gemeente Borne
25int05811	Uitwerking consequenties planning IHP

Borne, 4 november 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

J. Meijerink

drs. J.H.R. Pierik